

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	13
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	19
ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ	23
I. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ	27
1. Από την οικογενειακή θεραπεία στη συστημική θεραπεία και συμβουλευτική	27
1.1. Μερικές ιστορίες για την οικογενειακή θεραπεία	28
1.2. Επισκόπηση των μοντέλων	34
1.3. Το Μοντέλο του Μιλάνου και η επίδρασή του	37
1.4. Λύσεις αντί για προβλήματα: Βραχεία θεραπεία εστιασμένη στη λύση	46
1.5. Συνεργασία αντί για παρέμβαση: Η αναστοχαστική ομάδα	50
1.6. Η διάδραση ως συζήτηση: Η αφηγηματική προσέγγιση	52
1.7. Η αρχική τάξη και η ταπεινότητα: Η προσέγγιση του Bert Hellinger	55
II. ΘΕΩΡΙΑ	63
2. Αναζητώντας, (εφε)βρίσκοντας και χρησιμοποιώντας τις θεωρητικές βάσεις	63
2.1. Η λεξούλα «συστημικός» - Ένα προβολικό τεστ;	63
2.2. Μια σύντομη ιστορία των ρευμάτων της συστημικής θεωρίας	64
2.3. Τι «είναι» σύστημα;	69
2.4. Κυβερνητική Α' τάξης: μέρος και όλο, όρια, κανόνες	72
2.5. Από την ομοιόσταση στη διακύμανση, το χάος και τη συνεργητική	77
2.6. Πώς η ζωή αυτοδημιουργείται: Η θεωρία των αυτοποιοτικών συστημάτων	83

2.7. Τίποτα εκτός από επικοινωνία: Η θεωρία των κοινωνικών συστημάτων	86
2.8. Επιστροφή στο άτομο: Η ατομοκεντρική συστημική θεωρία	90
2.9. Ένας κόσμος δημιουργημένος από κοινού: Ο κοινωνικός κοστρουξιονισμός	94
2.10. Το τέλος των μεγάλων ιδεολογιών: Μεταμοντέρνες φιλοσοφίες	98
3. Βασικά ερωτήματα της συστημικής θεραπείας	103
3.1. Πραγματικότητα: Τι είναι πραγματικό;	104
3.2. Αιτιότητα: Τι προκαλεί τι;	108
3.3. Γλώσσα και αναδρομικότητα: Πώς κατασκευάζουμε κοινωνικές πραγματικότητες;	112
4. Μια συστημική κατανόηση των «προβλημάτων»	121
4.1. Συστήματα καθορισμένα από το πρόβλημα	121
4.2. Τι είναι πρόβλημα;	122
4.3. Πώς κατασκευάζονται τα προβλήματα;	124
4.4. Μπορούν τα προβλήματα να είναι χρήσιμα;	127
4.5. Πώς χρονιοποιείται ένα πρόβλημα; - Ένας οδηγός	129
4.6. Μορφές κλινικών συστημάτων	133
III. ΠΡΑΚΤΙΚΗ: ΜΕΤΑΞΥ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ, ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ	135
5. Στάσεις, βασικές υποθέσεις, στόχοι	135
5.1. Διεύρυνση των επιλογών	135
5.2. Διαμόρφωση υποθέσεων	136
5.3. Κυκλικότητα	137
5.4. Από την πολυμεροληψία στην ουδετερότητα	138
5.5. Από την ουδετερότητα στην περιέργεια	140
5.6. Ασέβεια: ασέβεια απέναντι στις ιδέες, σεβασμός απέναντι στους ανθρώπους	141
5.7. Η θεραπεία ως διατάραξη και ερέθισμα	143
5.8. Προσανατολισμός στα αποθέματα - εστίαση στη λύση	144
5.9. Προσανατολισμός στον πελάτη	145
6. Πρώτες προσβάσεις: υποθέσεις	147
6.1. Ανάπτυξη των πρώτων υποθέσεων	147
6.2. Πηγές πληροφοριών: ερωτηματολόγια, τηλεφωνήματα, φάκελοι..	148
6.3. Τρόποι παρουσίασης των πληροφοριών του συστήματος: γενεόγραμμα, συστημικό σχεδιάγραμμα, οργανόγραμμα	151
6.4. Υποθέσεις για το πλαίσιο παραπομπής	157

7. Συστημικές ερωτήσεις	158
7.1. Κυκλικές ερωτήσεις: για τη μορφή της συστημικής διεξαγωγής της συζήτησης	159
7.2. Μορφές ερωτήσεων που διασαφηνίζουν διαφορές	164
7.3. Κατασκευές της πραγματικότητας και των δυνατοτήτων: τομείς περιεχομένου κατά τη συστημική διεξαγωγή της συζήτησης	166
7.4. Ερωτήσεις για την κατασκευή της πραγματικότητας	167
7.5. Ερωτήσεις για την κατασκευή δυνατοτήτων	177
7.6. Σενάρια προβλημάτων και λύσεων	183
7.7. Αρχικές και τελικές ερωτήσεις	185
7.8. Στυλιστικές απόψεις	186
8. Οικογενειακό γλυπτό και άλλες μεταφορικές τεχνικές	187
8.1. Η δουλειά με το οικογενειακό γλυπτό	187
8.2. Η οικογενειακή σκηνή και άλλες συμβολικές απεικονίσεις	192
8.3. Συμβουλευτική μέσω βιντεοσκοπήσεων	192
8.4. Η εξωτερικευση του προβλήματος	193
8.5. Μεταφορές, ανάλογες ιστορίες, ανέκδοτα, γελοιογραφίες ..	197
9. Σχόλια	199
9.1. Αναγνώριση, φιλοφρόνηση, σημασιοδότηση γεμάτη εκτίμηση	199
9.2. Αναπλασίωση - Reframing	201
9.3. Διχασμός: η ομάδα ή ο θεραπευτής έχει περισσότερες απόψεις	205
10. Τελικές παρεμβάσεις	206
10.1. Βασικές αρχές για την ανάπτυξη τελικών παρεμβάσεων ..	206
10.2. Πιθανά περιεχόμενα τελικών παρεμβάσεων	209
10.3. Προτάσεις για δράση	211
10.4. Τελετουργίες	216
10.5. Δοκιμασίες	224
11. Η δουλειά με την αναστοχαστική ομάδα	225
11.1. Διαμόρφωση ενός πλαισίου για αλλαγή	225
11.2. Το παιχνίδι με την αναστοχαστική θέση	230
12. Το εξωτερικό πλαίσιο: συμβόλαια, στόχοι, θεραπευτικές πορείες	232
12.1. Πόσο συχνά, για πόση ώρα; Μεσοδιαστήματα συνεδριών και συνολική διάρκεια	232
12.2. Μία φορά είναι καμία φορά; Θεραπεία της μίας συνεδρίας	235
12.3. Ποιον προσκαλούμε και πότε; Συνθέσεις συμμετεχόντων	237

12.4. Για ποιο σκοπό να ρωτάμε «για ποιο σκοπό»; Διασαφήνιση στόχων	238
12.5. Μερικές «τυπικές» θεραπευτικές πορείες	240
12.6. Πότε και πώς σταματάμε; Το τέλος της θεραπείας	243
IV. ΤΟ ΦΑΣΜΑ ΤΩΝ ΠΕΔΙΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	245
13. Τα settings	245
13.1. Οικογενειακή θεραπεία χωρίς την οικογένεια: Η συστημική ατομική θεραπεία	245
13.2. Κοιτάζοντας πίσω: Η οικογενειακή ανακατασκευή μέσα στην ομάδα	249
13.3. Κατά προτίμηση ζωντανή: Η συστημική εποπτεία περιπτώσεων	253
13.4. Όπιο για τον λαό; Εποπτεία ομάδας και συμβουλευτική οργανισμών	258
13.5. Όταν οι διευθυντές αναζητούν συμβουλή: Coaching για ηγετικά στελέχη	266
13.6. Κάνε το μόνος σου: Το «καρουσέλ» των εντολών ως μέσο αυτοεποπτείας	271
13.7. Δουλεύοντας με μεγαλύτερα συστήματα: Η σύσκεψη οικογένειας - επαγγελματιών υγείας	273
14. Τομείς εφαρμογής	279
14.1. Οικογενειακή ιατρική	280
14.2. Ψυχιατρική	283
14.3. Κοινωνική εργασία	285
14.4. Σχολείο	289
14.5. Διοίκηση επιχειρήσεων	292
14.6. Πολιτική	297
V. ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΣΤΗΜΙΚΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ	299
15. Πολλοί εχθροί, μεγάλη δόξα; Διαμάχες γύρω από τη συστημική θεραπεία	299
15.1. Ευαισθησία ως προς το γένος: Πόσο εχθρική απέναντι στις γυναίκες είναι η συστημική θεραπεία;	299
15.2. Η συστημική οικογενειακή θεραπεία ως συντηρητική κοινωνική τεχνολογία;	304
15.3. Είναι όλα επινόηση, είναι όλα αυθαίρετα;	306
15.4. Κατάργηση αλληλεγγύης και έλλειψη ηθικής;	309
15.5. Θεραπεία fast food: Πρέπει η καλή θεραπεία να είναι σύνομη;	312

16. Σε τι χρησιμεύει η συστημική θεραπεία; Η κατάσταση της έρευνας αξιολόγησης	315
16.1. Επισκόπηση	317
16.2. Αποτελέσματα δευτερογενών αναλύσεων	321
16.3. Μελέτες αξιολόγησης με και χωρίς τον περιορισμό των ομάδων ελέγχου	325
16.4. Η αποτελεσματικότητα άλλων συστημικών settings	329
16.5. Το μέλλον της έρευνας αξιολόγησης	330
16.6. Τι διερευνάται ακόμη: μη αξιολογική συστημική έρευνα	332
 VI. ΤΕΛΟΣ: ΜΗΝ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΚΑΝΕΝΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ!	335
(Εκτός ίσως από το δικό μας)	
 VII. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	337
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ	363
 VIII. ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	365
Όρων – εννοιών	367
Ινστιτούτων – φορέων – συνδέσμων	379
 Βιβλιογραφικές πηγές εικόνων	380